

[Sigsgaard.]

havde troet på opblomstring gennem den nye industri, blev kastet ud i kriser og arbejdsløshed. Nu kommer der måske tilsvarende lukninger inden for værftsindustrien, og igen vil vi få at se, at storaktionærerne klarer sig, de flytter deres kapital, men lønmodtagerne og skatteyderne kommer til at betale regningen.

Skal man så prøve at forhindre virksomhedslukningerne af hensyn til beskæftigelsen? Jeg tror ikke, det kan være i arbejderklassens interesse at opretholde en produktion ved hjælp af store offentlige tilskud, for vi ved jo godt, at det netop er lønmodtagerne, der først og fremmest betaler de tilskud, og vi ved også, hvem de går til.

Men sådan, som jeg her har beskrevet det, fungerer kapitalismen altså simpelt hen, og det kan hverken socialdemokratiet, SF eller VKR lave om på sådan lige med det samme. Skal der laves om, må der tages skridt til at lave det kapitalistiske system om, og så må man spekulere over, hvilke skridt der kan tages på vej hen imod denne totale forandring, så må socialismen altså på dagsordenen.

Jeg nævnte før, at profitten er høj og endda meget høj i mange brancher for tiden, merværdien, det vil sige udbytningen, er kraftigt stigende, og samtidig er renten jo meget høj. Det betyder, at virksomheder med lavere profit har svært ved at skaffe sig kapital, de har ikke sparet så meget op, og de kan dårligt betale de ågerrenter, der skal til, hvis de vil låne. Derfor er likviditetskriser ret almindelige. I det hele taget må man skelne mellem de store og stærke selskaber og de små og svagere. Tendensen har i mange år været, at de stærke bliver stadig stærkere og større og de svage enten må lukke eller bliver opslugt af de stærke. Denne monopolisering fører til, at den økonomiske magt samles på stadig færre hænder. I parentes bemærket betyder det jo også, at den politiske magt samles på disse hænder, for økonomisk og politisk magt er to sider af samme sag.

Nogle eksempler: kun en halv procent af selskaberne har en aktiekapital hver for sig på over 20 mill. kr. Men denne lille håndfuld selskaber — det drejer sig om ca. 80 — ejer tilsammen mere end en tredjedel af alle

danske selskabers samlede aktiekapital. Disse 80 selskaber er så igen knyttet til hinanden i grupper, og undersøger man gennem bestyrelsernes sammensætning forbindelserne mellem selskaberne, så udkrystalliserer der sig 10 kapitalgrupper, der tilsammen har hovedindflydelsen på dansk økonomi. Jeg synes, det er forbløffende, at man kan gennemføre en debat som denne, uden at nogen af de hidtidige ordførere rigtig har været inde på det forhold, for det er det helt afgørende i dansk økonomi.

De 10 stærke grupper, det er grupperne omkring F. L. Smidth, ØK, Store Nordiske Telegraf, De Danske Sukkerfabrikker, De Forenede Papirfabrikker, A. P. Møller, De danske Spritfabrikker, De Forenede Bryggerier, Dansk Svovlsyre og Korn- & Foderstof Kompagniet. De dækker hver for sig en lang række selskaber. Store Nordiske dækker f. eks. Aluminord, Nordisk Kabel- og Traadfabrik, Laur. Knudsen og Storno. A. P. Møller-gruppen består foruden af Danpskibsselskabet af 1912 og Dampskibsselskabet Svendborg af Odense Staalskibsværft, Danbritkem, Raulunds Fabrikker og Dansk Supermarked. Og Korn- & Foderstof Kompagniet har i de senere år opkøbt en meget stor del af købmandsforretningerne; man hævder over halvdelen.

Alene F. L. Smidth-gruppen, der beherskes af en lille kreds af personer, nemlig efterkommere af grundlæggeren, kontrollerer eller har væsentlig indflydelse på over 100 selskaber, og disse selskaber har en aktiekapital på tilsammen ca. 1.200 mill. kr. eller mellem 5 og 10 pct. af den samlede danske aktiekapital. På baggrund af disse tal må man antage, at de 10 stærke grupper, som jeg har nævnt, kontrollerer eller har væsentlig indflydelse på over halvdelen af den samlede danske aktiekapital. Hertil kommer så en række udenlandske selskaber, og det vil altså sige, at der bliver meget lidt tilbage til de mindre og mere selvstændige danske virksomheder. Om det er 15, eller det er 20, eller det er 30 procent, der bliver tilbage, når de 10 store grupper er trukket til side for sig og de overvejende udenlandsk dominerede selskaber også er trukket til side, skal jeg ikke kunne sige. Jeg ville meget gerne, om man ville foretage en undersøgelse af det forhold, så vi på den